

NÄKÖVAMMAISTEN

airut

4

2024

**Kari
Vähänen
lähikuvassa**

**Esittelyssä
Kainuun
yhdistys**

**Näkövammais-
barometri
tekeillä**

**Uhrituminen
on asenne**

KANSIKUVA

Alkusyksyn sienimet-
sä tuoksuu raikkaalta.
Kädessä kantarelli on
samettinen ja viileä. Ja
se kantarellikastikkeen
maku!

KUVA:
EM Arts /
Shutterstock.com

 Näkövammaisten liitto

NÄKÖVAMMAISTEN airut

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus **3**

Kiikarissa **4**

Vapaaehtoiset ovat Kainuun yhdistyksen
voimavara **7**

Musta tuntuu: Uhriutuminen on asenne **9**

Kari Vähänen: Kaikilta vaaditaan
nyt venymistä **13**

Näkövammaisten ääni
kuuluviin kuvataiteessa **15**

Tampereen Teatteri kuvailutulkki
Tarun sormusten herrasta **18**

Terveudeksi! **20**

Risteyksessä **22**

Ilmoitukset **23**

Kuuntele Tomppaa **27**

Näkövammaisten liiton jäsenlehti

113. vuosikerta

6 numeroa vuodessa
printtilehtenä, verkko-
lehtenä, äänilehtenä,
pistekirjoituksella, Luetus-
julkaisuna ja pdf:nä.

Kulttuuri-, mielipide- ja
tiedelehtien liiton Kultti
ry:n jäsen ja sitoutunut
Journalistin ohjeisiin.

x.com/NKLry
[facebook.com/
NakovammaistenLiitto](https://facebook.com/NakovammaistenLiitto)
[instagram.com/
nakovammaistenliitto](https://instagram.com/nakovammaistenliitto)
[youtube.com/c/
Näkövammaistenliittory](https://youtube.com/c/Nakovammaistenliittory)

airutlehti.fi
nakovammaistenliitto.fi
ISSN 03582930
Paino: Waasa Graphics Oy
Ulkoasu: Marko Myllyaho

Päätöimittaja
Marika Mäkinen
p. 09 3960 4652,
0500 417 670

Taitto
Liisa Lähteenmäki

Ilmoitukset
Liisa Lähteenmäki
p. 09 3960 4651
050 396 4651

[airut@
nakovammaistenliitto.fi](mailto:airut@nakovammaistenliitto.fi)

**Tilaukset, versio- ja
osoitteenmuutokset**
Niina Juntunen
p. 09 3960 4656
(ti-to klo 9-15)
lehtitilaukset@
nakovammaistenliitto.fi

Tuettu Veikkauksen
tuotoilla.

Airut on pitänyt pintansa

Airut-lehdessä tehtiin touko-kesäkuussa lukijatutkimus, johon vastasi yhteensä 207 henkilöä. Puhelimitse haastateltiin 100 vastaajaa ja verkkoon jaetun linkin kautta 107 vastaajaa. Vastaajista suurin osa oli näkövammaisia, mutta joukossa oli myös esimerkiksi näkövammaisyhteisössä toimivia näkeviä henkilöitä.

No, mitä sitten selvisi? Ensinnäkin, että lehtemme on varsin tarkkaan luettu. Edelliseen, vuoden 2019, tuloksiin verrattuna lukemisen taso on pysynyt suunnilleen samana. Vaikka printin häviämistä on ennustettu jo vuosia, Airuen versioista printtilehti on seurattu. Vähiten luetaan pdf-näköislehteä.

Airut sai kokonaisarvosanaksi 8, eli hyvän. Arvosana on samalla tasolla kuin vuonna 2019. Eniten lukijoita kiinnostavat näkövammaisuutta koskevat aiheet, joista saa tietoa ja vertaistukea, uutiset ja ilmoitukset.

Merkittävä huono asia on lehden liian harva ilmestyminen. Joka kolmas vastaaja toivoisi lehden ilmestyvän tiuhemmin. Muutostoive on nyt selvästi aiempaa useammalla. Joka viides toivoo lehdessä olevan myös nykyistä enemmän sivuja, mikä niin ikään on aiempaa useampi.

Lehden ulkoasuun ja kuvitukseen ollaan varsin tyytyväisiä. Myös tekstin ja tekstin koon luettavuutta pidetään hyvänä. Nyt erinomaisina niitä pitävien osuus on kasvanut vuoteen 2019 verrattuna.

Lukijatutkimuksen avulla saimme roppakaupalla juttuideoita ja suuntaviivoja tulevaa varten, niistä iso kiitos! Tarkemmin pääset tutustumaan lukijatutkimukseen liiton verkkosivuilla. 🍷

**"Joka kolmas
vastaaja
toivoisi lehden
ilmestyvän
tiuhemmin."**

Näkövammaisbarometri selvittää Suomen näkövammaisten arkea ja hyvinvointia.

Näkövammais- barometri tekeillä – sinulle saatetaan soittaa

Näkövammaisten liitto teettää syksyllä historiansa ensimmäisen näkövammaisbarometrin, jolla selvitetään Suomen näkövammaisten arkea ja hyvinvointia. Tutkimuksen toteuttaa Suomen Kyselytutkimus Oy.

Tietoa tutkimukseen kerätään verkkokyselyllä sekä puhelinhaastatteluina niiden osalta, jotka eivät käytä internetiä. Puhelin-

haastatteluja soitetaan arkisin klo 12–20 ja lauantaisin klo 12–18, ja jokaista haastattelutavaa tavoitellaan vähintään kolme kertaa.

Tutkimus tehdään 1.–31. lokakuuta. Jos saat tuolloin sähköpostitse linkin kyselyyn tai haastattelusoiton, autat koko näkövammaisyhteisöä vastaamalla siihen.

Yhteystiedot ovat peräisin liiton jäsenrekisteristä ja yhteistyökumppanien asiakasrekistereistä niiden näkövammaisten osalta, jotka ovat sallineet yhteystietojensa käytön tutkimuksiin.

Lisää tietoa: Aatu Komsu, puh. 050 475 1110, aatu.komsu@nakovammaistenliitto.fi

Pariisin paralympialaisissa kaksi näkövammaisurheilijaa

Kesäparalympialaiset ovat parhaillaan menossa Pariisissa ja päättyvät 8. syyskuuta. Suomen joukkueessa on yhteensä 16 urheilijaa kuudesta eri lajista. Yleisurheilijoita joukkueessa on kahdeksan.

Näkövammaisia urheilijoita on kaksi: kouluratsastaja **Katja Karjalainen** ja pituushyppääjä **Iida Lounela**.

Katja Karjalainen osallistuu Pariisissa jo viidensiin paralympialaisiinsa. Karjalainen on kilpaillut vaikeavammaisimpien ryhmässä I.

Paralympialaisten ensikertalainen Iida Lounela kilpailee heikkonäköisten T12-luokassa. 🦿

KUVAT: SUOMEN PARALYMPIAKOMITTEA

**Iida Lounela (vas.)
ja Katja Karjalainen.**

Barbiesta sokea versio

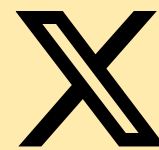
Sokea Barbie-nukke on suunniteltu yhteistyössä Yhdysvaltojen ja Iso-Britannian näkövammaisliittojen kanssa. Barbiella on silmillään tummat lasit ja kädessään valkoinen keppi.

KUVA: MATTEL

Nuken vaatteiden materiaali on tarkoituksella sellainen, että näkövammaisen lapsi pystyy mahdollisimman hyvin tunustelemaan sitä.

Sokean Barbien pakkauslaatikkoon on kirjoitettu Barbien nimi pistekirjoituksella. 🦿

Huolta leikkauksista

Olemme huolissamme nuorten ammatilliseen kuntoutukseen ja nuoren kuntoutusrahan kohdistuvista heikennyksistä. Näkövammaisten nuorten osalta hallituksen esitys voi mm. lisätä opintojen keskeyttämistä ja heikentää työelämään kiinnittymistä.

x.com/NKLry 🦿

54 %

suomalaisista näkövammaisista on perheeseen kuulumattomia.

Jos palvelu ei toimi, älä jää tuskailemaan

Jos olet tyytymätön saamaasi palveluun tai hoitoon, kannattaa ottaa asia heti puheeksi ammattilaisen kanssa. Jos se ei selviä, vaikuttamiskeinoja löytyy. Ne eivät myöskään vaaranna palveluidesi tai hoitosi saatavuutta.

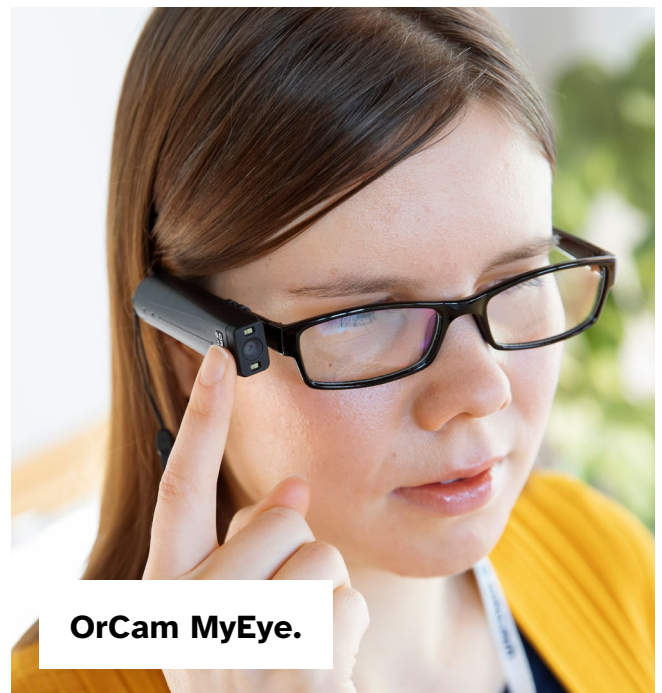
Voit antaa palautetta keskustellen, kirjallisesti tai sähköisten palautekanavien kautta. Voit tehdä myös kirjallisen muistutuksen tai kantelun. Apua saat sosiaali- ja potilasasiavastaavalta.

Lue lisää aiheesta verkkosivuiltamme www.nakovammaistenliitto.fi Ajankohtaista-osiosta. 🌱

OrCam lopettaa näkemisen apuvälineiden kehittämisen

Israelilainen yritys OrCam, joka on kehittänyt teknisiä apuvälineitä näkö- ja kuulovammaisille, aikoo lopettaa näkemiseen liittyvien apuvälineiden kehittämisen. Jatkossa OrCam keskittyy kuulovammaisten digitaalisiin kuuntelulaitteisiin.

OrCamin näkemiseen liittyvä apuvälineliiketoiminta on ollut yrityksen ydintoimintaa sen perustamisesta vuodesta 2010 lähtien. Suomessa näkövammaisille tutuin tuote lienee OrCam MyEye, silmälasinsankaan kiinnitettävä lukulaite, joka tunnistaa tekstin ja lukee sen ääneen. 🌱

KUVA: LAURA OJA

Vapaaehtoiset ovat Kainuun yhdistyksen voimavara

Suomi-neidon lanteilla sijaitsee vaarojen, järvien ja laajojen metsäalueiden Kainuu. Asukkaita väkiluvultaan Suomen kolmanneksi pienimmässä maakunnassa on noin 70 000. Kajaanin kaupunki on Kainuun keskus. Siellä, aivan keskustassa, Pohjolankadulla on Kainuun Näkövammaiset ry:n toimisto.

TEKSTI **Virpi Jylhä** KUVA **Anni Nortala**

Yhdistyksellä on 299 jäsentä. Kajaanin lisäksi kerhotoimintaa on Hyrynsalmella, Kuhmossa, Paltamossa ja Puolangalla. Kerran vuodessa kokoonnutaan lisäksi Suomussalmella ja Ristijärvellä. Sotkamossa etsitään parhaillaan kerholle tiloja.

Palkattuja työntekijöitä Kainuun Näkövammaisilla on kaksi. **Anni Nortala** on yhdistyksen sihteeri ja digiohjaajana toimii **Marko Hampinen**.

Toiminnassa on mukana 35 vapaaehtoista. Osa heistä on äänilehden lukijoina Kajaanissa, osa toimii Kainuun kunnissa esimerkiksi kerhojen vetäjinä ja tietoa välittävänä linkkinä kunnan ja Kainuun Näkövammaisten välillä.

Yhdistyksen näkövammaiset kokemus-asiiantuntijat ovat tärkeitä tiedonvälittäjiä. He ovat olleet kertomassa näkövammaisuudesta esimerkiksi oppilaitoksissa ja terveydenhuollon toimipisteissä. Kokemus-asiiantuntijat ovat käyneet testaamassa myös muun muassa kauppojen palveluita ja ulkoilureittien esteettömyyttä.

Kainuulaisten näkövammaisten oma julkaisu on Äänipiste, jota on tehty jo yli 40 vuoden ajan. Siitä tehdään äänijulkaisu ja tekstiversio. Äänijulkaisun voi kuunnella internetin yli Webbox-laitteella tai kotiin tilattavalta CD-levyltä. Tekstinä Äänipisteen voi lukea Facebookista tai sen voi tilata myös sähköpostiin. Osa aineistosta tehdään vain äänitteinä, joten tekstiversio on hieman suppeampi.

Lukija ja päätoimittaja

Sari Karjalainen on yksi Kainuun Näkövammaisten vapaaehtoistyöntekijöistä. Hän on Äänipisteen päätoimittaja ja yksi lehden lukijoista.

Kajaanilaiselle Karjalaiselle näkövammaisuus on tullut tutuksi lähisukulaisten

JATKUU →

Sari Karjalainen lukemassa äänilehtiä.

näkövammautumisten kautta. Karjalainen on ollut partiolainen ja tekee vapaaehtoistyötä näkövammaisten lisäksi myös Mannerheimin Lastensuojeluliitossa ja Kajaanin Sotilaskotiyhdistyksessä.

- Auttelin usein näkövammaista tatiäni. Hän ehdotti, että minun kannattaisi ryhtyä lukemaan äänilehtiä. Luin ensimmäisen kerran Äänipisteeseen vuonna 2019. Ikävä kyllä, edesmennyt tätini ei ehtinyt kuulemaan sitä, Sari Karjalainen kertoo.

Äänipiste koostetaan viikoittain lehtileikkeistä. Julkaisu kootaan ja luetaan neljän viikon välein vuorottelevien vapaaehtoisryhmien toimesta. Jokaisessa ryhmässä on kahdesta kuuteen jäsentä.

- Valitsemme kattavasti Kainuun alueelta juttuja. Urheilua on jonkin verran, mutta valtakunnalliset uutiset ja politiikka jätetään pääsääntöisesti pois, Karjalainen

kertoo.

Noin tunnin mittainen Äänipiste tallennetaan yhdistyksen toimistolla. Jokaiseen julkaisun numeroon aineistoa lukee useampi lukija. Äänipisteeseen tulee myös aina lyhyt hartaushetki, jonka lukee kerran kuussa ortodoksisen ja muina kertoina evankelisluterilaisen seurakunnan pappi.

- Teemme julkaisua porukassa. Se on mukavaa ja palkitsevaa. Muistot tädin innokkaasta Äänipisteen odottamisesta kannustavat myös työhön. Näin, miten tärkeä julkaisu on. Tuntuu hyvältä, kun voi vapaaehtoistyötä tekemällä auttaa muita.

*Kainuun Näkövammaiset ry:n yhteystiedot:
Osoite: Pohjolankatu 25, 87100 Kajaani.
Puhelin: 0400 367 144. Sähköposti:
toimisto@kainuunnakovammaiset.fi 📧*

Uhriutuminen on asenne

- Jokaisen sisällä elää pieni lapsi, joka pettyy ja loukkaantuu, kun asiat eivät mene hänen haluamallaan tavalla.
- Jokainen ottaa jossakin elämänsä tilanteessa uhrin roolin.

TEKSTI **Olli Lehtinen** KUVA **Henna Räsänen**

Uhriasenteen omaksuva ihminen tuntee olonsa haavoittuneeksi, suojattomaksi ja huolen ja myötätunnon tarpeessa olevaksi. Myötätuntoa saadessaan uhriutunut tuntee olonsa lohdutetuksi ja tuetuksi.

Kun kokee ympärillään olevien ihmisten myötätunnon ja huolenpidon, huomaa, kuinka mukava on tulla autetuksi. Silloin tuntee itsensä tärkeäksi ja kokee, että huolta voitaisiin pitää enemmänkin. Näin reagoiva ihminen voi kehittää itselleen kroonisen uhriasenteen. Uhrin roolista voi tulla elämäntyö. Miksi? Mikä saa ihmisen vellomaan negatiivisissa tunteissa? Huomion ja myötätunnon saaminen. Koska minulla menee huonosti, ihmiset ovat ymmärtäväisiä ja yrittävät auttaa. Se tuntuu hyvältä. Jatkan tällä tavalla.

Apua tarvitsevien auttaminen on oikein, mutta uhriutuja hakee huomiota itsentunnon ja vallan tunteen kohottamiseen. Uhriutuminen on asenne eikä tunne, mutta siihen liittyy yleensä monia raskaita tunteita kuten arvottomuutta, avuttomuutta,

häpeää, itsesääliä, kateutta, katkeruutta, pelkoa, riittämättömyyttä ja vihaa. Uhriutuja ei osaa tai jaksaa kehittää itselleen positiivista mielentilaa, joten hän ei löydä onnistumiskokemuksia. Hänen itsetuntonsa ja toimintakykynsä laskevat, kun itseään tsemppaavan ihmisen mielentila ja toimintakyky nousevat.

Uhriutujan ja selviytyjän ero on, että selviytyjä pyrkii pitämään itsensä pinnalla ja tuottamaan itselleen positiivista ja etenevää mielentilaa. Uhriutuja jumittuu surkeisiin ajatuksiin. Asennettaan on vaikea muuttaa, jos ei näe siinä parannettavaa. Täytyy myös sanoa, ettei uhriutujan, perimmäisiä tunteitaan tunnistamattoman, sairaan tai pitkään surevan ihmisen erottaminen toisistaan ole aina helppoa.

Henkiset pikavoitot kannattelevat uhriutujaa. Hän kertoo huolistaan ja saa ymmärrystä ja myötätuntoa. Hyvä olo tuppaa päättymään, kun toinen poistuu paikalta tai sulkee puhelimen. Annettu myötätunto

JATKUU →

on uhriutujan polttoaine, josta hän voi tulla riippuvaiseksi. Myötätuntohumalaa seuraa myötätuntokrapula. Yksi pärjää myötätuntohumalalla koko illan. Toinen soittaa läheiselleen 15 minuutin kuluttua saadakseen uuden annoksen myötätuntoa.

Uhriutuja siirtää vastuun ulkoisille tekijöille, jotka ovat hänen hallitsemattomissaan, ja paisuttelee hänelle tapahtuneita ikäviä asioita. Negatiivinen liioittelu estää uhriutujaa näkemästä mahdollisuuksia.

Mistä tahansa voi uhriutua. Menet kauppaan ja tarjousjauheliha on loppu. Pettynäänä ylireagoit ja mietit, ettei onni oikeastaan koskaan suosi sinua, ja olet jäänyt elämässä paljosta paitsi. Pettymyksissä rypeminen tuhoaa ongelmanratkaisutaidon. Vertaileminen tekee onnettomaksi. Vahingollinen vertaileminen on tällaista: Olin liian kiltti ja minua kohdeltiin julmasti. Ennen oli paremmin. Ei elämäni tästä tule muuttumaan. Tuolla toisella on helpompaa. En pysty toipumaan tästä. Vertaileminen altistaa pessimismille, melankolialle ja uhriasenteelle. Optimismi ja sopivanlainen nöyryys tekevät merkityksellisen elämän. Mitä enemmän odotat saavasi muilta, sitä arvottomammaksi tunnet itsesi.

Kukaan ei pysty elämään jatkuvasti voittaja-asenteella. Vahva ja toimintakykyinenkin saa välillä olla surkea. Ajatuksiaan ja tunteitaan ei kannata kieltää, koska kielletyt ajatukset ja tunteet voivat alkaa vaivata entistä enemmän. Ihmisen pitää saada myös rypeä, muttei liian pitkään. Surut ja murheet pitäisi saada kohtuullisessa ajassa käsiteltyä ja palautua suunnilleen entiselle tasolle. Tietenkään ikäviä tapahtumia ei voi täydellisesti unohtaa.

Koska näkövammaisen ei näe, hän kohtaa helposti ikävän yllätyksen. Hän törmää fyysisesti ja ehkä henkisestikin näkevää useammin ja päätyy kohtaamaan vihan, pelon tai avuttomuuden tunteen kohtuullisen usein. Hän ei näe auki jäänyttä eteisen välioivea tai toisen ihmisen pahoillaan olevia tai säikähtäneitä kasvoja. Inhimillisuus ja elämän tragikomedialla ei välity näkövammaiselle yhtä suoraan kuin näkeväälle, koska hän ei näe toisen reaktiota. Hän ei näe hiljaista inhimillisyyttä törmäysten tai äänien takana. Tästä seuraa kriittisiä ja pessimistisiä tulkintoja. Ne voivat vähitellen johtaa uhriasenteeseen.

Näkövammaisen voi myös aidosti joutua uhriksi. Suhtautuminen häneen ei aina ole ymmärtävää, saati asiallista. Jos ryhmässä, jossa enemmistö on näkeviä, on heikko ryhmähenki ja toimintakulttuuri, muista poikkeava näkövammaisen voi päätyä silmätikuksi. Näkevät voivat kokea sokean saavan ansiotta huomiota ja ystävällistä kohtelua. He voivat tulla kateelliseksi sokealle. Ikävä käytös tuntuu pahalta, varsinkin jos ei tiedä mistä se johtuu.

Näkövammaisuus ei ole pikkujuttu ja uhritunnelman on varmasti kokenut jokainen näkövammaisen. Vamman vakavuus huomioon ottaen, näkövammaisilla esiintyy uhriasennetta keskivertokansalaisia vähemmän. Näkövammaisella ei ole varaa uhriutua, vamma on niin vakava, että näkövammaisen karttelee uhriasennetta. Se tekisi elämästä entistä vaikeampaa. Jos tilanne on aidosti vakava, herää ihmisessä yleensä taistelija, eikä luovuttaja.

Omiin kokemuksiini perustuen syntymästään asti näkövammaiset eivät helpos-

Uhrin roolista voi tulla elämäntapa.

ti uhriudu. Uhriutuminen liittyy ehkä enemmän vanhemmalla iällä näkövammautuneisiin. Se on ymmärrettävää: ei ole herkkua opetella elämään näkövammaisena, kun on tottunut elämään näkeväenä. Elämässä eteenpäin meneminen ei ole aina helppoa. Jokainen asettuu jossain vaiheessa uhrin rooliin. Joskus asetelman syntymiseen on vaikuttamassa läheinen, joka antaa paljon sympatiaa.

On ristiriitainen tilanne rajata avuntarvitsijaa, mutta joskus se kannattaa. Uhriutuja yrittää saada haluamansa manipuloinnin ja henkisen hämmentämisen avulla. Auttajan oma arki voi energiasiepparin vuoksi mennä sekaisin. Uhriutujalle voi puhua avoimesti ja häneen saa ottaa etäisyyttä. Uhriutujalle täytyy kertoa, miksi käytös häntä kohtaan muuttuu. Kerro, että haluat auttaa häntä tarkastelemaan vaikeuksia

laajemmin. Jos uhriutuja ei halua muuttua, älä puutu liikaa. Hän on ymmärtänyt ajatuksesi, muttei osaa ainakaan heti toimia niiden mukaisesti.

Kysymyksiä negatiiviseen ajatteluun juuttuneelle: Kuka määrää, mitä elämässäsi tapahtuu? Mikä on oma toimintasi vaikutus asiassa? Voisiko tilanne sisältää positiivisen mahdollisuuden? Pystytkö tähän asiaan vielä vaikuttamaan? Oletko tässä asiassa mielestäsi enemmän uhri vai toimija? Onko suhtautumista tähän asiaan mahdollista laajentaa? Muuttuvatko ajatukset tosiasioiksi, kun niitä tarpeeksi miettii? Onko sinulla keinoja harhauttaa ahdistavia ajatuksia? Pystyisikö tässä vaikeassa tilanteessa menemään eteenpäin?

Tämä on Musta tuntuu -sarjan viimeinen osa. Kirjoittaja on sokea kriisityöntekijä. 🐾

Kari Vähänen.

Kari Vähänen: Kaikilta vaaditaan nyt venymistä

- Kari Vähänen valittiin Näkövammaisten liiton hallituksen puheenjohtajaksi toiselle nelivuotiskaudelleen toukokuussa.
- Vaikeista ajoista huolimatta Vähänen suhtautuu liiton tulevaisuuteen realistisen luottavaisesti.

TEKSTI ja KUVA **Marika Mäkinen**

Kari Vähänen on ilmeisesti mies, joka ei pelkää tarttua haasteisiin. Niitä on Vähäsen puheenjohtajakaudella riittänyt.

Kun Vähänen valittiin hallituksen puheenjohtajaksi ensimmäisen kerran vuonna 2020, koronapandemia jylläsi, minkä seurauksena muun muassa järjestöissä jouduttiin osin muuttamaan toimintakulttuuria. Etäyhteydenpidosta tuli uusi normaali ja ihmisten tavoittaminen muuttui aiempaa haastavammaksi.

Sitten Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, millä oli ja on edelleen vaikutuksia globaalisti ja yksittäisiin kansantalouksiin sekä ihmisten arkeen. Monilla suomalaisilla oli suuria vaikeuksia selvitä asuntolainojen korkojen kanssa, kun samanaikaisesti sähkön, dieselin ja bensiinin hinnat kallistuivat.

– Energiakriisi ja sen mukana tullut inflaatio ja korkojen nousu aiheuttivat harmaita hiuksia varsinkin vähävaraisille jäsenillemme, Kari Vähänen sanoo.

Myös järjestöjen rahoituspaineet kasvoivat samanaikaisesti. STEA-avustusten määrä lähti alamäkeen ja trendi on vain voimistunut. Tulevaisuudessa järjestöjen leikkaukset ovat jo sitä luokkaa, että niistä ei ilman haavoja selvitä.

– Ymmärrän hyvin ne kaikki haasteet, joita avustusten leikkaukset meille aiheuttavat. Silti uskon kokemuksen auttavan tässä vaikeassa tilanteessa. Olen myös luottavainen liiton organisaation kykyyn vastaanottaa haasteet, toki venymistä siinä vaaditaan meiltä kaikilta.

Vähänen ei siis ole lainkaan pessimistinen, päinvastoin. Hän kertoo olevansa

JATKUU →

innostunut ja täynnä tarmoa, kun voi edelleen olla mukana kehittämässä liiton työtä.

Vahvaa vaikuttamista ja vertaistukea

Kari Vähäsellä on ollut aitiopaikka liitossa vuodesta 2012 lähtien, jolloin hän vaikutti liittovaltuustossa vuoteen 2016 saakka. Liiton hallituksessa hän istui vuosina 2016–2020, jonka jälkeen hänet valittiin ensimmäisen kerran puheenjohtajaksi.

– Nuo olivat elintärkeitä vuosia. Olen oppinut tuntemaan henkilökuntaa, liiton organisaation toimintaa sekä sidosryhmiä. Näitä kaikkia tarvitsen työssäni.

Hän sanoo varsinkin edellisen puheenjohtajakauden opettaneen häntä paljon.

– Perustukset ovat nyt kunnossa.

Vähäsen mukaan liiton vaikuttamistyön tärkeys on vuosien mittaan korostunut.

– Valtakunnallinen vaikuttamistyö sekä alueella toimivat alueelliset oikeuksienvälvojat nousevat eturiviin. Ja haluan edelleen korostaa yhteistyön tärkeyttä jäsenjärjestöjemme kanssa. Vertaistoiminnan tärkeyttä ei myöskään auta väheksyä. Kaiken toiminnan keskiössä on oltava näkövammaisen ihminen omine tarpeineen.

Vähänen puhuu sekä järjestön perustominnan puolesta että palveluliiketoiminnan puolesta. Kaikella on oma paikkansa ja molempia tarvitaan tulevinakin vuosina.

Vähäsellä on haasteista huolimatta vakaa usko liiton pärjäämiseen myös tulevaisuudessa.

– Meillä on toimiva organisaatio, asiantunteva henkilöstö ja vakavarainen ja arvostettu liitto, kiitos edellisten toimijoiden. Joiltakin osin rakenteellisia muutoksia on kuitenkin tehtävä, sillä pelkällä säästämisellä emme selviä.

Vähänen ei pidä hyvänä ajatuksena sitä, että liiton varallisuutta käytettäisiin operatiivisten menojen kattamiseen.

– Se ei kuulu työkalupakkini valikoi-miin. Olen valmis käyttämään varallisuutta lyhytaikaisen ja tilapäisen talousahdingon hoitamiseen, jonka nämä tulevat leikkaukset saattavat aiheuttaa.

Kari Vähänen vakuuttaa tekevänsä parhaansa puheenjohtajana, jotta leikkaukset aiheuttaisivat mahdollisimman vähän ongelmia. Hän uskoo liiton selviävän niistä kohtuullisen pienin vaurioin, sillä varautuminen niihin on jo aloitettu.

– Nyt on tärkeää, että vaikuttamme politiikkoihin sekä eri viranomaisiin, jotta säästötoimet kohdistuvat oikeudenmukaisesti.

– Tarvitsemme hyvää yhteistyötä, yhteen hiileen puhaltamista. Meidän on oltava joukkue isolla J:llä. Noustaan ylös omista poteroistamme ja katsotaan enemmän kokonaisuutta!

Rakentaja vapaa-ajallakin

Kun neljä vuotta sitten Kari Vähästä haastateltiin Airut-lehteen, hän kertoi olevansa innokas käsillä tekijä. Vähästen 114-vuotias hirsirunkoinen talo on isännän peruskorjaama ja iso puutarha ja mökki tarjoavat hyötyliikuntaa ja monenlaista puuhaa. Vähänen on innokas rakentelija niin mökillä kuin kotonakin.

– Vaimoni kanssa elämme hyvin rauhallista elämää.

Kun neljä vuotta sitten Vähäsillä oli kaksi lastenlasta, nyt niitä on kaksi lisää. Vanhin on 20-vuotias ja nuorin 2 kuukautta.

– Kolme poikaa ja nuorin on tyttö. Papan kullannuruja, jotka antavat paljon. 🍀

Näkövammaisten ääni kuuluviin kuvataiteessa

Kuvataiteilija JP (Jukka-Pekka) Kaljonen on saanut Suomen Kulttuurirahastolta apurahan laajaan näkövammaisten taidehankkeeseen, joka alkoi keväällä. Kaljosen taide-työpajoissa tehdään moniaistista ja julkista taidetta. Syksyllä osallistujat tutustuvat taideaktivismiin.

TEKSTI ja KUVA **Tanja Rantalainen**

Kaljosella on retinopatia ja hän on näkövammaisen.
JP Kaljonen suhtautui myöhäis-teeni-iässä niin intohimoisesti graffitien maalaamiseen, että tuntui luontevalta hakea taidekouluun. Hän valmistui ensimmäisen kerran taiteilijaksi vuonna 2003 Lahden taideinstituutista. Taiteilijana toimimisen ohella JP jatkoi taideopintojaan Kuvataideakatemiassa tila-aikataiteen laitoksella. Aikaa opintojen loppuunsaattamiselle löytyi lopulta pandemia-aikana. Maisterin tutkinnon Kaljonen suoritti vuonna 2021. Hän erikoistui paikka- ja tilannesidonnaiseen taiteeseen.
Jo graffiteja maalatessaan JP oli saanut kokemuksen siitä, että kuvalla voi ilmaista tunteita ja kertoa asioita mielenkiintoisella

tavalla. Hänestä ei silti koskaan tuntunut riittävältä, että taidetta on gallerioissa ja pieni joukko ihmisiä käy sitä siellä koke-massa.

Yhteisötaiteen avulla voi löytää ratkaisuja ongelmiin

JP Kaljosen ensikosketus yhteisötaiteeseen tuli Lahden taideinstituutissa, kun opettaja **Minna Heikinaho** tutustutti opiskelijansa MUU-taiteeseen. MUU-taide on taidetta ilman klassista taiteen muotoa, esimerkiksi valo- tai äänitaidetta, performanssia, tai ympäristö- tai yhteisötaidetta. Yhteisöt ovat vetäneet Kaljosta puoleensa senkin vuoksi, että äiti ja sisko ovat sosio-logeja.

– Ilmiönä yhteisötaide alkoi kehittyä 1980-luvulla, kun taiteilijat alkoivat kyseenalaistaa modernin taiteen perinnettä ja keskittyä sosiaalisiin ulottuvuuksiin. Modernin taiteen perusajatushan on, että taiteilija on nero, joka saarnaa yleisölle. Suomessa yhteisötaide yleistyi 1990-luvulla, Kaljonen kertoo.

JP on työskennellyt useaan otteeseen

JATKUU →

JP Kaljonen.

Bangladeshissa ja Nepalissa. Hän on tehnyt taidetta esimerkiksi siirtolaisten, asunnottomien ja maanjäristyksen uhrien kanssa, ja tutkinut, miten taide voi olla keino käsitellä katastrofeja ja vaikuttaa niistä selviytymiseen.

– Taiteen avulla voi kuvitella toisenlaisia tulevaisuuksia ja konkreettisia ratkaisuja ongelmiin.

Oma näkövamma muutti tekemistä

Kaljosella oli diabeteksen aiheuttama sydänpysähdys vuonna 2007. Näkö ja jalat vaurioituivat tapaturmasta. Jalat paranivat, mutta tilanteesta seurannutta retinopatiaa vaikeuttamaan tuli kaihi, johon leikkaus onneksi auttoi. Kaljonen ei näe kauas, tarkkuusnäkö on puutteellinen ja näkökenttä hyvin kapea.

Näkövamma on vaikuttanut Kaljosen taiteelliseen työskentelyyn niin, että se on

muuttunut prosessimaisemmaksi. Taide-teos voi olla esimerkiksi se, kun koulun oppilaat ovat muuttaneet ympäristöä itselleen miellyttävämpään suuntaan, tai yhdessä muiden kanssa toteutettu tapahtuma. Viimeksi Kaljonen on työskennellyt Puhos loves people -festivaalilla.

Näkövamma myötä Kaljosen arkielämä muuttui niin hankalaksi, että hänen piti alkaa käsitellä näkövammaisuuttaan jotenkin. Näkövammaisten asema alkoi mietittyä Kaljosta. Häntä alkoi kiinnostaa se, millaista on näkövammaisten kulttuuri tai millaista se voisi olla.

- Näkövamma hankaloittaa taiteen kokemista. On käytännöllisesti ja sosiaalisesti turhauttavaa, kun ei näe teoksia, eikä voi osallistua taide-elämään sillä tavalla, kuin ihmisen oletetaan osallistuvan, Kaljonen sanoo.

Kaljonen pohti, millaista voisi olla näkövammaisten ihmisten ehdoilla toteutettu kuvataide ja halusi jatkaa työtä muiden näkövammaisten taiteen tekijöiden ja -kokijoiden kanssa. Suomen Kulttuurirahasto ymmärsi taiteilijan tavoitteet ja myönsi hankkeelle apurahan Aino Hausmannin nimikkorahastosta. Kaljosella on mahdollisuus tehdä näkövammaisyhteisössä taidetta päätoimisesti vuoden verran. Pidempäänkin hän aikoo työskennellä, jos kokee sen mielekkääksi. Yhteistyössä Näkövammaisten Kulttuuripalvelun kanssa toteutettu työpajatoiminta alkoi keväällä 2024.

Näkövammaisuus tutummaksi

Joukko taiteesta kiinnostuneita näkövammaisia on kevään ja kesän aikana käynyt tutustumassa julkisen taiteen teoksiin

Helsingissä. Yhdessä on mietitty, millainen voisi olla näkövammaisten ehdoilla tehty julkinen taideteos. Tilaksi on kaavailtu Kaisatunnelia Helsingissä. Moniaistisen taiteen työpajoissa on tutustuttu äänitaiteen historiaan, äänen käsittelyyn ja äänittämiseen. Työpajassa syntyvistä teoksista on tulossa galleriaryhmänäyttely sekä teos kaupunkitilaan.

Syksyllä osallistujat tutustuvat Kaljosen johdolla taideaktivismiin, siihen, miten taidetta on käytetty sosiaalisessa vaikuttamisessa. Työskentely ei rajaudu mihinkään tekniikkaan. Kaljosta kiinnostaa, minkälaiset yhteiskunnalliset kysymykset osallistujia innostavat, ja miten he haluaisivat vaikuttaa kaupunkitilaan.

JP Kaljonen haluaa tuoda näkyville näkövammaisten kulttuuria, erilaista olemisen tapaa ja näkövammaisuutta resurssina. Hän uskoo, että näiden asioiden esille tuominen voi vaikuttaa myönteisesti yleisyyksiin, joita näkövammaisista luodaan.

- Ihmisillä ei ole kunnollista käsitystä siitä, mitä näkövammaisuus tarkoittaa. Moni asia on näkövammaiselle ihmiselle vaikeammin saavutettava kuin näkeväille. Eri lailla vammaisten ihmisten taidetta on nähty aika paljon, mutta minusta tuntuu, että näkövammaisten ääni on ollut kuvataiteessa hiljainen. Haluaisin saada sen kuuluvammaksi ja sillä tavalla vaikuttaa yhteiskunnan rakenteisiin, JP Kaljonen sanoo.

Lisätietoja taidetyöpajoista:

info@TranscendingSight.com

puh/WhatsApp: 046 889 5896 ☎

Tampereen Teatteri kuvailutulkkasi Tarun sormusten herrasta

Esityksen voi kokea kuvailutulkattuna ilmaisen älypuhelimeen ladattavan **Subtitle Mobile** -sovelluksen kautta. Tampereen Teatterin, Tampere-talon ja Tampere Filharmonian toteuttamassa maailman kantaesityksessä on mukana myös Sorin Sirkus ja Teatteri NEO.

TEKSTI ja KUVA **Tanja Rantalainen**

Esityksiä on ollut Tampere-talossa elo-syyskuussa. Toinen esityskausi on 18.12.2024–11.1.2025. Tampereen Teatterin yleisötyövastaava, tiedottaja **Neili Koivuniemi** kertoo, että Taru sormusten herrasta on massiivinen väistötilatuotanto ja ”jotain ennenkuulumattoman mageeta”.

– Teatterin päänäyttämö Keskustorilla on remontissa tämän kauden. Teatterinjohtaja **Mikko Kanninen** elätteli unelmaa Taru sormusten herrasta -teoksen toteuttamisesta jo 1990-luvun alkupuolella. Asiat löysivät toisensa ja Kanninen on nyt ohjannut suurproduktion Tampere-taloon. Tampere Filharmonia esittää **Tuomas Kantelisen** teosta varten säveltämän musiikin. Sorin Sirkus tuo esitykseen akrobatiasisältöjä.

Käytössä Subtitle Mobile

Svenska Teatern otti käyttöön Subtitle Mobile -sovelluksen tammikuussa 2024. Tampereen teatteri päätti toteuttaa sen avulla kaikkien aikojen ensimmäisen kuvailutulkatun tuotantonsa.

– On upeaa, että alalla on yhteistä henkeä. Svenska Teaternin kollega **Noona Leppisestä** on ollut suuri apu, Neili Koivuniemi sanoo.

Kuvailutulkkauksen lisäksi sovelluksen kautta toteutetaan esityksen suomen- ja englanninkieliset tekstitykset. Teatterin työntekijä ajaa kuvailutulkkauksen ja tekstitykset joka esityksessä. Subtitle Mobile ladataan omaan älylaitteeseen ja kuunnellaan kuulokkeilla MovieReading-sovelluksen tapaan.

Kuvailutulkki talon sisältä

Taru sormusten herrasta -teoksen kuvailutulkki **Anniina Kangasniemi** on koulutukseltaan teatteritieteilijä. Kuvailutulkiksi hänet löydettiin Tampereen teatterin lipunmyynnistä, jossa hän on työskennellyt kaksi vuotta.

- Taru sormusten herrasta oli minulle ensikosketus kuvailutulkkaukseen. Kuvailutulkkauskouluttaja **Helena Ryti** teetti aluksi minulle aiheeseen liittyviä tehtäviä. Yle Areenasta kuuntelin referenssimateriaalia, että sain kuvailutulkin kielenkäytöstä kiinni, Kangasniemi kertoo.

Apuna hänellä oli aluksi käsikirjoitus, lavastussuunnitelma ja läpimenotallenne ra'asta teoksen läpikahlauksesta.

- Tallennetta käytin play-stop-play-stop-tapaan. Helena kommentoi ja korjasi tekstiäni ja antoi kielellisiä vinkkejä. Kuvailutulkkaus lähti syvenemään ja kirkastumaan, kun pääsin tutustumaan esityksen

visuaalisuuteen, valoihin ja lavasteisiin, Kangasniemi sanoo.

Kuvailutulkkauksessa haastavaa oli Kangasniemen mukaan se, miten rytmityksen sai toimimaan ja kuinka oleellisen sai tiivistettyä.

- Vaikka Taru sormusten herrasta -esityksessä on sirkusta ja videomateriaalia, tulkkauksessa ollaan maailman sisällä. Teknisillä käsitteillä ei etäännytetä kokijaa teoksen maailmasta, Anniina Kangasniemi kertoo.

Avustajan sisäänpääsy esitykseen on maksuton EU:n vammaiskortilla, jossa on A-tunnus. Näkövammaisen ja avustajan lippuja saa ostaa Tampere-talon lipunmyynnistä tai Tampereen Teatterin Kulttuurimyymlä Aplodista, joka remontin aikana sijaitsee osoitteessa Puutarhakatu 11 A. Lippuja voi varata myös puhelimitse numerosta 010 346 2500. 📞

Suomen Kuurosokeiden Jaakko Evonen, Tampereen seudun näkövammaisten Mari Ojala, kuvailutulkkauskonsultti Helena Ryti, kuvailutulkkauksen käsikirjoittaja Anniina Kangasniemi ja Tampereen seudun näkövammaisten Sirkku Heinäluoto harjoitusten väliajalla Tampere-talossa.

Terveellinen työyhteisö

Työpäiviä on vuodessa keskimäärin noin 250. Mikäli työpaikalla vietetään 40 tuntia viikossa, kertyy vuodessa työtunteja 10 000. Miten käytetty aika tukee terveyttäsi ja työkykyäsi? Miten työyhteisö voi tukea työssäjaksamistasi?

TEKSTI **Taina Alastalo**

Kun arvioidaan, miten yksilön voimavarat ja työn vaatimukset kohtaavat, puhutaan työkyvystä. Johtaminen, työyhteisö ja työolot ovat yksi työkyvyn muodostavista neljästä peruspilarista. Muita pilareita ovat ihmisen terveys ja toimintakyky, osaaminen sekä arvot, asenteet ja motivaatio. Työkykyyn vaikuttavat myös yksilön elämäntilanne ja yhteiskunnalliset tekijät.

Tuore Miten Suomi voi -tutkimus toi ilmi, että yhteisöllisyyden vahvistaminen voi tuoda työpaikoille lisää hyvinvointia ja motivaatiota.

Työyhteisön vaikutukset terveyteen ja hyvinvointiin

- Työyhteisön toimivuus on yksi työntekijöiden terveyteen vaikuttavista tekijöistä. Sosiaalinen tuki lieventää kuormitustekijöiden tuomaa terveydellistä haittaa, ja on siksi vahva voimavara-tekijä, kertoo **Heli Hannonen**, työterveyspsykologi Työter-

veyslaitokselta.

- Miten Suomi voi -tutkimuksessa todettiin, että sosiaalinen tuki on yhteydessä työtyytyväisyyteen, työnimiuun, pystyvyyden kokemukseen ja yhteisöllisyyteen, Hannonen jatkaa.

- Samaisessa tutkimuksessa todetaan myös, että sosiaalinen tuki auttaa torjumaan työuupumusta ja työssä tylsistymistä sekä vähentämään irtisanoutumisajatuksia.

Lisäksi arvostuksen osoittamisen työyhteisössä on todettu olevan yhteydessä palautumiseen sosiaali- ja terveysalalla.

Hannonen nostaa isona työn mielekkyyden vaikuttavana tekijänä työn tekemisen sujuvuuden.

- Työn perusrakenteet olisi hyvä olla kaikille selvät ja yhtenevät. Näitä ovat yhteinen käsitys siitä mitä tehdään, yhteinen tavoite ja suunta sekä selkeä käsitys työnjaosta. Työn sujuvaa tekemistä tukeva johtaminen ja avoin vuorovaikutus ovat myös tärkeitä, Hannonen sanoo.

- Olennainen osa työyhteisön toimivuudesta koostuu työn järjestämisestä niin, että työpaikalla on helppo keskittyä työn tekemiseen. Pikkujoulut ja yhteiset virkistyspäivät toimivat osaltaan työyhteisöä ja -ilmapiiriä tukevana asioina, mutta jos työn sujuva tekeminen tökkii, nämä eivät yksistään riitä työyhteisön ilmapiirin luomiseen ja ylläpitämiseen, Hannonen toteaa.

Nykyään tunnistetaan stressin ja psyko-

Sosiaalinen tuki työpaikalla on vahva voimavaratekijä.

KUVA: FIZKES / SHUTTERSTOCK.COM

sosiaalisten kuormitustekijöiden kasautumisen vaikutuksia terveyteen jo hyvin. Siksikin työntekoa tukeviin elementteihin olisi syytä panostaa kaikkialla.

Työyhteisön roolit – kenellä on vastuu mistäkin?

– Työnantajan vastuulla on työyhteisön toimivuuden edistäminen, sen aktiivinen seuranta ja aktiivisen keskustelun käyminen aiheesta työyhteisön kanssa, Hannonen kertoo. Työnantajan tehtävä on huolehtia, että työntekijät tietävät, mitä tehdä ja mikä on työnjako eri tehtävänkuvissa.

Lisäksi työnantajan tehtävänä on mahdollistaa keskustelufoorumit niin hyvälle kuin kehitystäkin vaativille asioille.

– Käytännössä tämä tarkoittaa usein säännöllisiä palaverikäytäntöjä, joissa on riittävästi aikaa keskustelulle, Hannonen jatkaa.

Kaikkia koskettavaksi vastuuksi ja tehtäväksi Hannonen nimeää asiallisen, oikeudenmukaisen, tasapuolisen ja ystävällisen toiminnan ja käyttäytymisen.

– Työpaikalla pitää käyttäytyä paremmin kuin kotonaan, Hannonen toteaa.

Jokaisen vastuulla on myös nostaa esille asioita, jotka eivät syystä tai toisesta suju. Työntekijä vastaa siitä, että hoitaa oman työnsä.

Fyysistä aktiivisuutta lisäävät tempaukset

Fyysistä aktiivisuutta lisäävät toimet ja tempaukset tukevat terveyttä ja hyvinvointia. Näin käy ilmi myös Työterveyslaitoksen toukokuussa ilmestyneestä tiedotteesta, jossa todettiin toimistokävelyn olevan mitatusti toimivin istumatyön tauottaja ja jo parin minuutin pyrähdysten vähentävän istumisen haittoja.

Yksittäisissä työterveyttä kohentavissa tempauksissa on haasteena usein se, että ne kestävät vain tempauksen ajan.

Hannonen kannustaakin pohtimaan, mitkä ovat itselle mieluisia pieniä muutoksia työpaikalla ja arjessa, joita pystyy ylläpitämään pidemmällä tähtäimellä. 🌱

Näkövammaisten asema Suomessa ja muualla

Näkövammaisuus vaikuttaa ihmisen elämään monin eri tavoin. Näön menettäminen on raskas prosessi. Itse asiassa silloin muuttuu koko elämisen tapa.

Yhteiskunnan tuella on merkittävä rooli. Sillä autetaan näkövammaisia sopeutumaan uuteen tilanteeseen: annetaan tarvittavat apuvälineet, järjestetään näkövammaistaitojen ohjausta, kuntoutetaan uuteen ammattiin.

Koulutus, työllisyys ja sosiaalinen osallisuus sekä esimerkiksi kuljetuspalvelu ovat keskeisiä tekijöitä, joilla edistetään näkövammaisten itsenäistä elämää ja parannetaan elämänlaatua. Tällaisia palveluja monessa maassa ei yksinkertaisesti ole.

Syntymämaani eli entisen Jugoslavian näkövammaiset voivat vain unelmoida yllämainituista palveluista. Siellä henkilökohtaista avustajaa ja apuvälineitä on todella hankala saada. Esimerkiksi Bosniassa näkövammaiset saavat vain yhden valkoisen kepin vuodessa ja sekin on monimutkainen prosessi. Suomessa nämä asiat ovat paljon paremmassa järjestyksessä.

Näkövammaisten työllistyminen on globaali ongelma. Työtä on hyvin vaikea saada, vaikka monelle näkövammaiselle työ olisi todella tärkeä. Tunne, että sinusta on jotain hyötyä, ettet ole yhteiskunnan taakkana, parantaa itsetuntoa, itseluottamusta ja itsevarmuutta. Valitettavasti ennakkoluuloja on vielä olemassa, tosin muualla paljon enemmän kuin Suomessa. Taistelu jatkuu niitä vastaan, eikä varmasti ikinä lopu.

Suomessakin yhteiskunnan tulee edelleen edistää näkövammaisten oikeuksia, jotta kaikki voivat osallistua tasa-arvoisesti sen toimintaan. 🌟

Ibrahim Milanovic on kahden maan, Bosnian ja Suomen kansalainen.

”Tällaisia palveluja monessa maassa ei yksinkertaisesti ole.”

OIKAISU

Virhe kuvatekstissä

Airut 3/2024:n Tekoäly – palveluksessa! -jutun kuvateksti oli virheellinen. Sami Rainiston kuva ei ollut tekoälyn muokkaama.

HENKILÖKOHTAISTA

Etsin seuraa

44-vuotias sokea nainen Helsingistä etsii seuraa n. samanikäisistä näkövammaisista miehistä kaveri- tai seurustelumielellä tai naisista kaverimielellä. Vain soitot, ei viestejä. p. 046 940 5392 / Jossu.

Matkakumppaniksi?

Tarvitsetko avustajaa matkoille, retkille tai harrastuksiin? Olen toiminut osa-aikaisena avustajana Suomessa ja ulkomaila. Jouko Lehtonen puh. 045 228 4911 / Sastamala.

KOKOUKSET

Etelä-Kymen Näkövammaisten

syyskokous

to 28.11. klo 13.00 toimintakeskuksella, Kymenlaaksonkatu 10, Kotka. Käsitellään sääntömääräiset asiat. Kokousmateriaalin saa halutessaan pisteversiona, ja se tulee tilata kuukautta aikaisemmin. Kahvitarjoilu. Jäsen voi myös antaa valtakirjan haluamalleen henkilölle.

TAPAHTUMAT

Suomenlinnaan testiyleisöksi

Tervetuloa testiyleisöksi Helsinki- ja Suomenlinna-opas Sirpa Seppälän suunnittelema kuvailutulkatulle kävelykierrokselle Suomenlinnaan! Kierros on osa Seppälän opinnäytetyötä Koulutuskeskus Salpauskosen esteettömän matkailun opintokokonaisuuteen ja se on suunniteltu yhteistyössä kuvailutulkki Carita Lehtnien kanssa.

Maksuton kävelykierros to 19.9. klo 10.00 – n. 11.30. Kokoontuminen lauttarannassa Suomenlinnassa. Ryhmäkoko: max 20 henkeä mukaan lukien avustajat. Ilmoittautumiset ja tiedustelut: sirpa.seppala@sirpukka.com tai 040 554 9177 viim.

18.9. Puhelimitse tapahtuvat yhteydenotot mieluiten äänitai tekstiviesteinä.

Kävelymatka n. 1 km, maasto pääasiassa tasamaata ja hiekkapäälysteistä kävelytieta, kahdessa kohdassa mukulakiviä, matkan varrella kaksi loivaa ylä- ja alamäkeä sekä yksi jyrkkä ylä- ja alamäki. Lisätietoa esteettömyydestä ja saapumisesta Suomenlinnaan Suomenlinnan verkkosivuilta www.suomenlinna.fi.

Retina Day 28.9.

Perinteinen kansainvälisen retiniitikon päivän tapahtuma Retina Day järjestetään la 28.9. klo 10–16 hybriditapahtumana Iiriksessä Helsingissä. Aamupäivän luennot käsittelevät näkövammaisten tiedonsaantia sekä uusimpia näkemisen ja liikkumisen apuvälineitä. Iltapäiväluennoilla keskitytään kantasolu-, geeni- ja lääketutkimuksen edistysaskeliin. Laajassa apuvälinenäyttelyssä tapaat mm. opaskoirarobotin prototyypin.

Retina Day on suunnattu perinnöllistä verkkokalvorapheumaa sairastaville, heidän läheisilleen, alan ammattilaisille sekä kaikille asiasta kiinnostuneille. Vapaa pääsy.

Omakustanteinen lounas ja kakkukahvit ennakkoon varanneille. Tarkemmat tiedot: retina.fi / Ajankohtais-ta

Mitä perusopetuksen jälkeen? –tilaisuudet

Mietityttääkö näkövammaisen nuoren tulevaisuus? Millaista tukea on saatavilla nuoren itsenäistymiseen? Mitä perusopetuksen jälkeen? –etätilaisuudet antavat tietoa yläkoulun ja perusopetuksen jälkeiseen sosiaaliturvaan, palveluihin, opintoihin ja vapaa-aikaan liittyen. Teemoina ovat nuoren vapaa-aika ja vertais-tuki, näkövammaisen opiskelijan tukipalvelut sekä nuoren työ ja opiskelu. Aikaa myös vapaaseen keskusteluun.

Tilaisuus näkövammaisten nuorten parissa työskenteleville ammattilaisille to 14.11. klo 13–15. Ilmoittaudu viim. 12.11. Tilaisuus näkövammaisten nuorten huoltajille to 21.11. klo 16–18. Ilmoittaudu viim. 19.11. Ilmoittautumislinkit: www.nakovammaistenliitto.fi/fi/tapahtumat.

Järjestää Näkövammaisten liiton nuorisotoiminta, oikeuksienvälvontä ja

työelämäpalvelut. Lisätietoa: teemu.ruohonen@nakovammaistenliitto.fi, ville.ukkola@nakovammaistenliitto.fi, annika.tyynysniemi@nakovammaistenliitto.fi

Reality-foorumi

Tuntuuko elämäsi olevan pelkkää realityä? Nyt nuorisofoorumikin on sitä! Reality-foorumi pidetään Suomen nuorisopisto Paukkulassa Mikkelin keskustan kupeessa 11.–13.10. Su-aamupäivällä on viikonlopun kohokohta, Nutorin valintakokous, jossa valitaan Nutorin puheenjohtaja ja kaksi jäsentä erovuoroisten tilalle. Ehdolle voivat asettua ja äänioikeutettuja ovat kaikki 12–30-vuotiaat näkövammaiset nuoret, jotka kuuluvat johonkin alueyhdistykseen.

Hinta 12–30-vuotiaille näkövammaisille nuorille on 99 €/ hlö. Hintä sis. matkat, majoituksen syömiset ja realityohjelmat. Ilmoittaudu viim. 10.9. www.nakovammaistenliitto.fi/nuoret -sivulla. Mahdolliset kysymykset ja kommentit Teemu Ruohoselle p. 050 596 5022 tai teemu.ruohonen@nakovammaistenliitto.fi.

Pikkujoulut on taas!

Tonttulakit esiin, nuorisotoimen pikkujouluviikonloppu odottaa! Luvassa on joululauluja saunassa, Kukkonotkon joulurauhan julistus, joulutorttujen tekoa, pulkkamäkeä, tiernapojat, piirileikkejä kuusen ympärillä...

Kukkonotkon leirikeskus Heinolassa odottaa meitä 13.–15.12. Viikonloppu on tarkoitettu 12–30-vuotiaille näkövammaisille nuorille ympäri Suomea. Joulupukki on myös tervetullut viikonloppuumme!

Ilmoittautuminen viim. 6.11. www.nakovammaistenliitto.fi/nuoret -sivulla. Hintä 99 € nuorelta sis. matkat, majoituksen, ohjelman ja ruuat. Hintaan sisältyy myös runsaasti naurua ja mukavaa yhdessäoloa. Lisätiedot ja kyselyt: teemu.ruohonen@nakovammaistenliitto.fi tai p. 050 596 5022. Tervetuloa mukaan päihteetömiin pikkujouluihin!

APURAHAT

Suomen Näkövammaissäätiön apurahoja haettavana

Suomen Näkövammaissäätiön apurahat ovat näkövammaisten ja näkövammaistyössä toimivien haettavissa: nuorisotyöhön, opiskeluun ja ammattiopintoihin, työllisyyteen, tiedotustoimintaan, kuntoutukseen, tutkimustoimintaan, harrastus- ja vapaa-ajantoimintaan sekä näkövammaisten kansainväliseen yhteistyöhön. Apurahoilla pyritään vaikuttamaan suoraan näkövammaisten toimintaan.

Hakemuksesta tulee ilmetä:

- hakijan esittely, näkötilanne ja yhteystiedot sekä pankkitilin numero IBAN-koodin muodossa (myös sähköpostitse haettaessa)
- apurahan käyttötarkoitus
- haettava määrä ja hankkeen kokonaiskustannukset
- onko hanketta varten saatu, anottu, aiotaanko anoa apurahaa muista lähteistä
- millä tavoin hakija rahoittaa hankkeen, mikäli apuraha kattaa vain osan kustannuksista
- mahdolliset suosittelijat. Puutteellisia apurahahakemuksia ei käsitellä.

Apurahan saajan tulee jättää asiamiehelle hankkeesta ja apurahan käytöstä

selvitys, joka sopimuksen mukaan voidaan julkaista, mm. opinnäyte- tai väitöskirjatyöt.

Apurahan saajan tulee pyynnöstä toimittaa tosite/kuitti kuluista, johon apuraha on myönnetty. Mikäli pyydettyä kuittia/tositetta ei saada, uutta apurahahakemusta ei käsitellä kahden seuraavan vuoden aikana. Apurahoja ei myönnetä peräkkäisinä vuosina samalle hakijalle.

Hakuaika on 1.9.–30.9.2024. Myöhästyneitä hakemuksia ei käsitellä. Hakemukset tulee olla asiamiehellä syyskuun 2024 loppuun mennessä.

Hakemukset osoitteeseen: Suomen Näkövammaissäätiö, asiamies Aila Santanen, Arhipanpolku 8 B 2, 00420 Helsinki tai aila.santanen@live.fi. Lisätietoja: p. 050 596 6737.

Vuonna 2023 säätiö myönsi apurahoja sääntöjen mukaisesti tarkoituksiin noin 10 000 e sekä erillisapurahoja 2 000 e.

Sokeain Lasten Tukisäätiön avustukset ja apurahat

Avustuksia ja apurahoja

mm. näkövammaisten lasten harrastustoimintaan, erikoisliikuntavälineisiin ja perheiden lomakustannuksiin tai muuhun tarkoitukseen, jonka kohteena on näkövammaisten lasten ja heidän perheidensä elinolosuhteet ja niiden parantamiseen tähtäävä toiminta. Hakemukset 30.9. mennessä. Lisätietoja ja hakuohjeet: asiamies Juha Halme, 040 7280970, asiamies@sokeainlastentuki-saatio.fi, sokeainlastentuki-saatio.fi

JATKUU →

Aineiston aikataulu

Airut 5/24 ilmestyy 15.10. Deadline: 20.9. Ilmoituksen voi jättää verkkolomakkeella: airutlehti.fi/ilmoitukset tai s-postitse: airut@nkl.fi. Ilmoitukset julkaistaan kaikissa Airuen versioissa.

Toimituksella on oikeus muokata lehden aineistoja.

Lehdessä ei julkaiseta voimakkaasti poliittisia tai uskonnollisia kirjoituksia.

ILMOITUKSET

MYYDÄÄN - OSTETAAN

Myydään BlindShell Classic 2 -puhelin

Väri punainen. Ostettu 24.3.22, ollut vuoden käytössä. Hintapyyntö 300 e (uutena 450 e). Tiedustelut: p. 040 530 5621 / Torsten Svärd.

Myydään suurennuslasivalaisin

Innolux Magni 3D LED 6500K. Linssin halkaisija 17 cm. 1,75-kertainen suurennus. Ostettu 26.4.2023, ollut käytössä 8 kk. Erittäin hyvässä kunnossa. Hintapyyntö 80 e (uutena 155 e). Tiedustelut: Toni Leino, p. 040 707 4373, toni.t.leino@gmail.com.

Myytävänä Nordic Eye Tempus -suurennuslaite

Vähän käytetty. Maksanut uutena 3000 e. Hintapyyntö 900 e. Nouto Itä-Helsingistä. Yhteydenotot: Jouni Vainikka, p. 0400 277 162.

Kaipaatko vertaistukea näön heikentyessä?

Minun näköinen elämä -puhelinringissä voit purkaa sydäntä ja jakaa ajatuksia ja arjen vinkkejä toisten näkövammaisten kanssa.

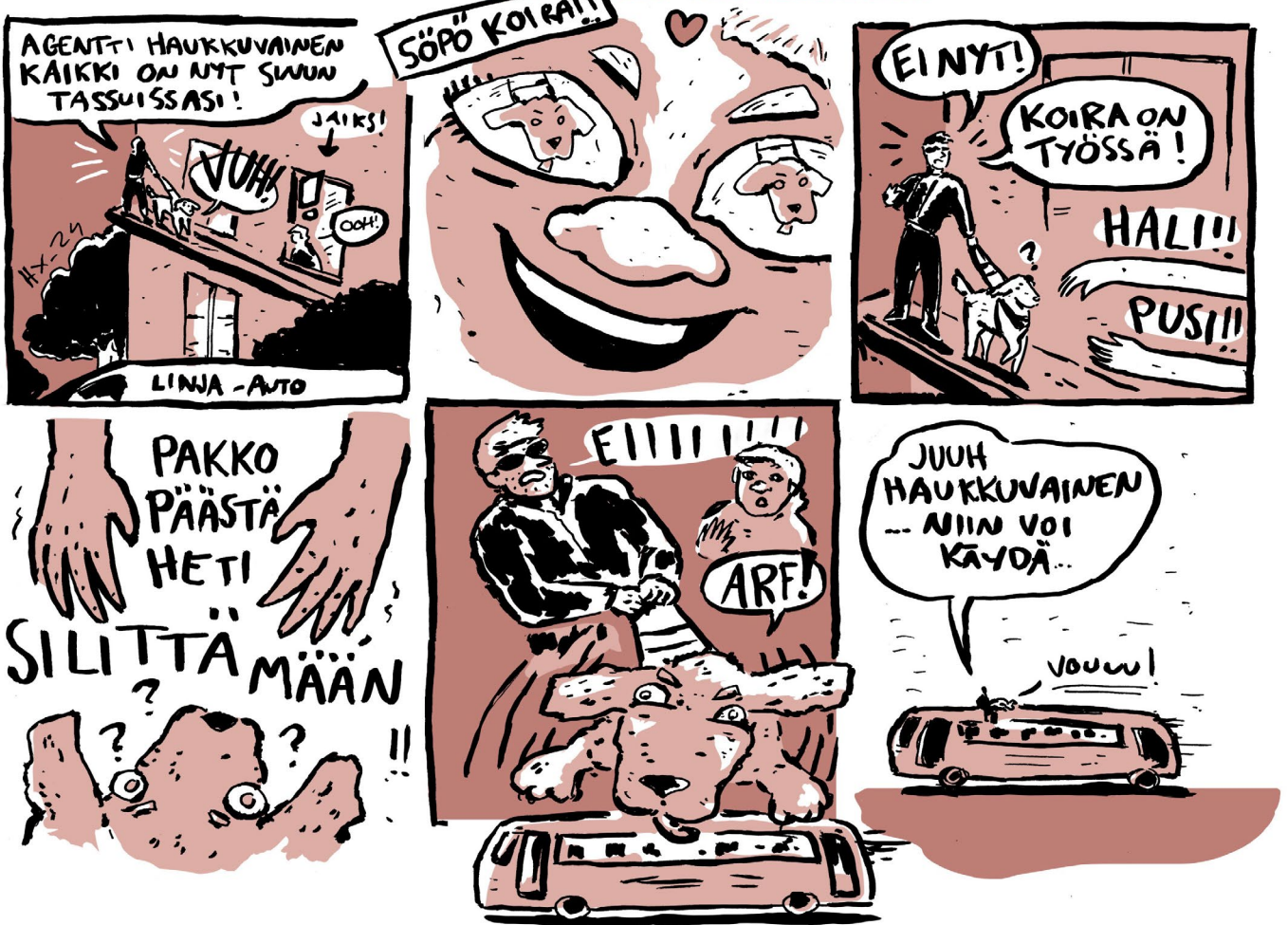
Osallistuminen on helppoa: sinun tarvitsee vain osata vastata puhelimeen. Voit osallistua vaikka omalta kotisohvaltasi. Sama ryhmä kokoontuu 5–10 kertaa. Toiminta on valtakunnallista ja keskustelut ovat luottamuksellisia.

Lisätietoja: 050 405 9057.

Näkövammaisten liiton Minun näköinen elämä -toimintaan kuuluu puhelinrikkien lisäksi podcasteja ja mielen hyvinvoinnin valmennuksia. Lisätietoa löydät osoitteesta www.nakovammaistenliitto.fi/fi/minun-nakoinen-elama

MISSION IMPOSSIBLE: HURTTA HUKASSA

Sarjakuvan kuvailutulkkaus

Sarjakuvassa on mustaa, valkoista ja roosan sävyjä. Kuvan yläreunassa on teksti "Mission impossible, Hurtta hukassa". Ensimmäisessä ruudussa talo ylhäältä päin. Katonreunan tasannetta kävelemässä Tomppa ja opaskoira. Läheisestä ikkunasta kurkkaa tyyppi. Puhecuplassa: "Ooh". Alhaalla kadulla linja-auto. Tompan puhecuplassa "Agentti Haukkuvainen, kaikki on nyt sinun tassuissasi!". Toisessa ruudussa tyyppi koirankuvat silmissään ja puhecuplassa teksti "Söpö koira!" Kolman-

nessa ruudussa katonreunalla tuskainen Tomppa. Puhecuplassa: "Ei nyt! Koira on työssä." Viereisestä ikkunasta koira hamuavat kädet ja puhecuplassa: "Hali! Pusi!" Neljännessä ruudussa hämmentynyt koira ja tyypin kädet. Teksti: "Pakko päästä silittämään." Viidennessä ruudussa Tomppa ja opaskoira putoavat linja-auton katolle. Tompan puhecuplassa: "Eiiii!" Koiran puhecuplassa "Arf!" Kuudennessa ruudussa linja-auto huristelemassa Tomppa ja opaskoira katolla. Puhecuplassa: "Juuu, Haukkuvainen. Niin voi käydä."

Vaihtotarjous!

Ostaessasi uuden BlindShell Classic 2 -puhelimien hyvitämme vanhasta BlindShell Classic -puhelimestasi **100 euroa**, kun palautat sen meille.

BlindShell Classic 2 -matkapuhelin

Puhelimen ominaisuudet mm.

- Puhuu kaikki toiminnot suomen kielellä
- Puhelinta voi käyttää myös äänikomennoilla
- Helposti tunnusteltavat painikkeet
- Latausteline sisältyy hintaan

Vaihtotilaukset vain puhelimitse tai sähköpostilla info@aviris.fi
p. 09 3960 4700 (ma-pe klo 9-12)

Kampanja voimassa 30.9.2024 asti.

AVIRIS

